

kotehnoška podjetja? Dokaz o nasprotnem je kolekcija oblačil visoke mode Jelke Verk, lastnice licence Miss Slovenije za Miss sveta in solašnice blagovne znamke More Than Beauty.

Ena zadnjih, ki se jim je pridružila, pa je Petra. Ob pomoči Katapulta je ustanovila podjetje SKA založništvo. »Tako se mi je zdelo dosti bolje, kot da se na to pot podajam povsem sama,« je razložila. »Brez Katapulta zagotovo ne bi bilo Založbe SKA. O tem sem prepričana. Od mene bi zahtevalo preveč časa, ki ga nisem bila pripravljena vložiti, preveč tveganja, ki ga nisem želela sprejemati, preveč znanja, ki ga nisem imela, in preveč področij, ki bi me spravljala v stres. S Katapultom mi je vse to odpadlo. Tako lahko opravljam le tisto, kar rada počnem – iščem, berem, izdajam, urejam in prekladam knjige. Ob tem pa spižem kar nekaj kavic z avtorji, ko si delimo besede navdušenja ob ljubezni nad pisano besedo. Dodana vrednost pa je v tem, da sem v mini mestu kreativnežev. Vidiš, kaj vse je mogoče, predajaš svoje ideje in dobiš poglede še z druge strani, vsi pa podpiramo drug drugega. S pomočjo Katapulta lahko tako opravljam le tisto, v čemer sem najboljša in v čemer uživam. Kaj je v poslu sploh lahko boljšega kot to?« je podarila. Prav nič težko se ji ni nekajkrat na teden iz Ljubljane odpeljati v Trbovlje, saj ve, da tam njene ideje preprosto oživijo!

Se veliko bi lahko povedali o vseh podjetjih in ljudeh, ki ustvarjajo Katapult. Med njimi je dr. Maša Jazbec, Trboveljčanka, ki je študirala robotiko in doktorirala v Tokiu, nato pa se vrnila v rodno Trbovlje – o njej smo nedavno pisali v naši reviji v članku Slikati z mislimi. Maša s sodelavci razvija tehnologijo, po kateri računalnik prebere naše misli in z njeovo pomočjo človek lahko riše, piše. Ta tehnologija gotovo pomeni pravo revolucijo tudi v rehabilitaciji. Predstavili so jo nevrokirurgu dr. Blažu Koritniku iz UKC, in ta je Mašo ter njeno ekipo povabil v njihov laboratorij, da bi zadevo preskusili na njegovih bolnikih. »Žal nas je epidemija za nekaj časa ustavila,« je povedala Maša. Zato pa ni zaustavila številnih idej. »Po naših izkušnjah ljudje v času krize začnejo še bolj kreativno razmišljati in imajo še večje ideje. Trenutno imamo toliko povpraševanja, da komaj zmoremo,« nam je zaupala Urša in pristavila, da je poslanstvo Katapulta prav to – dati ljudem zaupanje, da je mogoče in da se vse da! ■

Ni tako. Ko nas je spodnesla epidemija z ohromitvijo javnega življenja in zastojem gospodarstva, sprva ni bila načrtovana pomoč za vse zaposlene enako. Samozaposleni smo si jo morali izboriti. Diskriminacija kulture pri dodeljevanju pomoči pa se nadaljuje.

Tekst: **MAJA MEGLA**

Na klopi pred letališko stavbo v Zagrebu sem na blagem soncu zadnjega februarskega dne čakala na prevoz v Ljubljano. Globoko sem vdihovala bujne vonjave prsti, zelenic in drevela sprejemati, preveč znanja, ki ga nisem imela, in preveč področij, ki bi me spravljala v stres. S Katapultom mi je vse to odpadlo. Tako lahko opravljam le tisto, kar rada počnem – iščem, berem, izdajam, urejam in prekladam knjige. Ob tem pa spižem kar nekaj kavic z avtorji, ko si delimo besede navdušenja ob ljubezni nad pisano besedo. Dodana vrednost pa je v tem, da sem v mini mestu kreativnežev. Vidiš, kaj vse je mogoče, predajaš svoje ideje in dobiš poglede še z druge strani, vsi pa podpiramo drug drugega. S pomočjo Katapulta lahko tako opravljam le tisto, v čemer sem najboljša in v čemer uživam. Kaj je v poslu sploh lahko boljšega kot to?« je podarila. Prav nič težko se ji ni nekajkrat na teden iz Ljubljane odpeljati v Trbovlje, saj ve, da tam njene ideje preprosto oživijo!

V dneh povratka iz Azije so novice o virusu, epidemiji in mrtvih polagoma že polnile prve strani medijev. Vendar preplaha še ni bilo. Le zaskrbljenost. Na mednarodnih letališčih so nekateri že nosili maske na obrazih in v Dohi v Katarju so naključno izbranim merili telesno temperaturo. Tudi v moje čelo so

ge. Kmalu je koronski cunami odplaknil vse vire preživetja. Zapreti smo morali kulturne domove in knjigarne, odpovedati predavanja in delavnice, mediji so izgubili oglaševalce, zato so odslavljali zunanje sodelavce, prodaja knjig pa je med karanteno padla za 90 odstotkov.

Kot samozaposlena v kulturi, ki se moram preživeti sama, sočasno pa poravnati vse dajatve in mesečne obveznosti za socialno zavarovanje, sem ostala brez prihodkov. Knjigo sem odložila na stran. Najprej je bilo treba poskrbeti za preživetje.

Ranjiva skupina. V koronskem kaosu, ki je sledil, se je vlada sicer nemudoma lotila priprav na

spevajo zajetna sredstva in nič od njih ne uteče v davčne oaze.

Samozaposleni smo ranljiva skupina. Sami si moramo zagotoviti delo in zaslužiti za preživetje. Vsak mesec moramo plačati obvezne prispevke za socialno zavarovanje, četudi smo bolni ali brez dela. Če zbolimo, je izpad dohodka naš problem. Ne moremo uvelja-

Maja Megla

FOTO: NADA ŽIGANK

Vsi enaki, vsi enakopravni?

usmerili merilno napravo. Takrat še nisem vedela, v kakšne težave bi me spravila že rahlo povišana temperatura, četudi bi bila zaradi vnetja, angine ali gripe. Šele prihod v Evropo je pokazal, da drvimo proti neznanju in težki preizkušnji. Na meji med Slovenijo in Hrvaško so v sedemkilometrski koloni čakali tovornjaki, ker niso mogli prečkati meje, voznik kombija pa je na poti domov komaj zajemal sapo v prestrašenem pripovedovanju srhljivih zgodb iz Italije.

Čutilo se je, da se v domačo drželo plazijo nervoza, strah in negotovost. Kljub temu sem nadaljevala s tesaženjem knjige. Čakal me je pester spomladanski program, že dogovorjena predavanja v kulturnih domovih, pisanje kolumn, izid knji-

prvi sveženj ukrepov za pomoč prizadetim zaradi epidemije, vendar je v njem povsem pozabila na nas, na 106.000 samozaposlenih (po takratnih zadnjih razpoložljivih podatkih Statističnega urada RS iz decembra 2019). Ta cifra je v marcu predstavljala 10,8 odstotka delovno aktivnih prebivalcev (980.000).

Poigrala sem se s številkami, kako pomembni smo samozaposleni za državno blagajno. Če plačujemo za socialno zavarovanje zgolj zakonsko določen minimum (400 evrov na mesec), to znese na mesec najmanj 42,4 milijona in na leto najmanj 508 milijonov evrov. Ob tem samozaposleni plačujemo davke. Gre za desetino vseh delovno aktivnih, ki v državno blagajno pri-

vljati bolniške (razen samozaposleni v kulturi, če imamo zdravstvene težave več kot mesec dni), ne prejmemo regresa in nimamo plačanega dopusta.

Med nami so novinarji, frizerji, taksisti, turistični delavci, glasbeniki, plesalci, igralci, videasti, inštruktorji, pa maserji in pedikerji, ki skrbijo in pomagajo starostnikom, prevozniki, čebelarji, roko-delci z domačo in umetnostno obrtjo, šivilje, učiteljice dodatnega pouka, športni vaditelji, gostinci ... Ko je izbruhnila epidemija, smo se povezali na družbenih omrežjih.

Pisale so mi matere, ki so samozaposlene zato, da se preživljajo s prepajanjem na domu in lahko na ta način sočasno skrbijo za svoje-

ga otroka s posebnimi potrebami. »Ne pozabite na nas,« so me nago-varjale. »Povejte javnosti, da obstajamo.« Izpolnjevam dano obljubo! Potem so prišla sporočila rokodelcev: »Tudi nam, nekaj sto rokodelcem z domačo in umetnostno obrtjo v Sloveniji, ki smo znova in znova prezrti, ni enostavno v teh časih. Zaprlji so galerije, trgovine s spominki, turistična društva, turistov

Socialna bomba. Ob izbruhu epidemije so bili tisoči in tisoči samozaposlenih ob vse prihodke, le da zanje država v prvem protikoronskem zakonu ni predvidela nikakršne pomoči. V tistih prvih osnutkih interventnega zakona so bile za podjetja načrtovane vrste olajšav in subvencij, za samozaposlene pa zgolj odlog plačila prispevkov za socialno varnost. Odlog pla-

nje, ki prizadeva vse enako, zato bi morali biti delovno aktivni prebivalci deležni enake pomoči. V tem primeru pa je šlo za izrazito diskriminacijo.

Predstavljajte si 106.000 posameznikov z družinami, 10,8 odstotka delovno aktivne populacije, ki je nenadoma odrezana od možnosti zaslužka in brez pomoči. Kakšna socialna bomba je to! Bil je marče-

Kako je nastal prvi apel o samozaposlenih in kako preživeti do jeseni

li: oprostitev plačila obveznih prispevkov za socialno zavarovanje in mesečna pomoč v višini neto minimalne plače. Obe obliki pomoči sta bili kasneje upoštevani v obeh protikoronskih zakonskih svežnjih.

V soboto je šel apel v javnost in se širil na družbenih omrežjih, po elektronski pošti, pametnih telefonih, preko društev, kulturnih organizacij, medijev. Do torka je imela peticija več kot 11.000 podpisov. Poslana je bila v vednost vladi, resornim ministrom, vsem poslanskim skupinam in varuhu človekovih pravic. Sočasno so nastale tudi druge peticije in javna opozorila različnih strokovnih združenj. Vsa ta prizadevanja so prispevala k temu, da se nas je slišalo in smo samozaposleni prejeli pomoč marca, aprila in maja.

Kulture ni! A kako naprej? Pred nami sta junij, poletje. Samozaposleni v kulturi svojega dela ne moremo opravljati, ker izvedba kulturnih prireditev zaradi epidemije ni mogoča ali pa je povsem okrnjena. Omejitev, ki so posledice epidemije, za nekatere dejavnosti še vedno veljajo. Zaradi njih ne moremo delati tistega, kar nam omogoča preživetje. Kako naj se prehranimo v juniju, če ne moremo opravljati svojega dela? In kako naj preživimo do jeseni, saj je poletje v kulturi čas mirovanja?

V tretjem svežnju ukrepov pomoči zaradi posledic epidemije, ki ga je dala vlada v obravnavo te dni, je predvidela pomoč za gospodarstvo, turizem in gostinstvo; kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano; socialno varstvo; invalidsko varstvo; štipendiranje, študentsko prehrano; visoko šolstvo in šport; prostovoljstvo; sodišča; Slovence zunaj meja; tuje naložbe (tuje vlagatelje); zdravstvo; vrtce. Predvidela je tudi kazenske določbe. Le kulture ne omenja. Kot da ne obstaja.

Kulture v tretjem svežnju ukrepov preprosto ni!

Kultura je gibalno človeštva in duhovnega zorenja, civilizacijskih standardov in medčloveških normativov. Kulturo ustvarjajo ljudje. Če uničite ljudi, uničite kulturo. Če uničite kulturo, uničite narod. Narodne identitete temeljijo na jeziku, ne na tujih vlagateljih, za katere skrbi tretji protikoronski sveženj. Ko ni jezika, ni več naroda.

Zato vas, vladajoča politična elita, sprašujem, mar sploh veste, kam greste? V katerem jeziku želite, da bodo brali in govorili vaši vnuki? ■

FOTO: NSHUTTERSTOCK

vski petek, vlada pa je načrtovala obravnavo prvega protikoronskega zakona v sredo, čez pičlih pet dni. Kaj lahko naredi v petih dneh posameznik brez slehernega zaledja? Kaj je sploh mogoče storiti v petih dneh? Ni bilo dovolj časa za raziskovanje sektorja samozaposlenih in pregledovanje zakonskih rešitev, za modrovanja in usklajevanja. Treba je bilo reagirati takoj in narediti tolikšen ropot, da se ga bo slišalo. Zahtevati je bilo treba pomoč tudi za nas, za 106.000 posameznikov, za 10,8 odstotka delovno aktivnih prebivalcev.

V eni uri sem sestavila peticijo z naslovom Apel Vladi Republike Slovenije za pomoč samozaposlenim zaradi posledic epidemije koronavirusa. Če bi jo pisala danes, bi jo oblikovala drugače. Kljub temu sta bili v njej dve ključni določili, pa seveda, zaprlji smo tudi svoje domače ateljeje, kjer ustvarjamo in tudi prodajamo. «

Delo je obstalo tudi v turizmu. »Sem samostojna podjetnica in delam kot turistični vodnik. Zaradi izbruha virusa imam odpovedana vsa vodenja za naslednjih nekaj mesecev, prav tako ne vem, kako bo z vodenji v naslednjih nekaj mesecih,« je pisala ena od njih.

V kulturi je nastal mrk in zavezala tišina zaprtih dvoran. »Sem glasbenica. Ni več prireditev, hotelskih glasbenih animacij, ničesar. Zavedam se, da tudi po vsem tem ne bom imela dela, ne takoj. In glede na to, da sem mati samohranilka, bi bila presrečna, če bi mi omogočili pomoč. «

čila pa ni nikakršna pomoč, temveč kreditiranje, torej zadolževanje. Večini od 106.000 posameznikov odlog obveznosti ne bi prav nič pomagal, saj bi jih izpad dohodka še dodatno obremenil, zadolžil in nazadnje uničil. Pripeljal bi do socialnega zloma.

Karantena je takšno dejansko sta-